

ΣΕΝΑΡΙΟ

Η ΜΙΚΡΗ ΕΛΕΝΗ Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΜΑΪΟΣ

2019



ΣΕΝΑΡΙΟ 2

1. ΤΙΤΛΟΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ:

Η ΜΙΚΡΗ ΕΛΕΝΗ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΙ ΤΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ:

Κωνσταντίνος Μιχαηλίδης, Γεώργιος Παπαναστασίου

ΤΑΞΗ:

Β΄ Δημοτικού (Μαθήτρια με δυσκολίες στην προσοχή και την ανάγνωση στο Τμήμα Ένταξης)

2. ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΕΣ ΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ:

Το σενάριο αφορά στην ενότητα 22 στη Γλώσσα Β΄ Δημοτικού (Τρίτο τεύχος σελ. 56) Η ΜΙΚΡΗ ΕΛΕΝΗ. Είναι συμβατό με το ΔΕΠΠΣ (ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ) και ΑΠΣ (ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ) του Δημοτικού. Το σενάριο αφορά την ανάπτυξη ικανοτήτων των μαθητών της Β΄ τάξης με βάση τις αρχές της επικοινωνιακής μεθόδου και της διαθεματικής προσέγγισης της γνώσης και σέβεται τον ρυθμό, τις δυνατότητες και τις ανάγκες της μαθήτριας.

Οι ικανότητες που εμπλέκονται είναι σχετικές με την αποκωδικοποίηση κειμένου, την επικοινωνία, την αλληλεπίδραση και την μουσική και αφορούν αντίστοιχα γνωστικά αντικείμενα της Γλώσσας, της Μελέτης Περιβάλλοντος, των ΤΠΕ και της Μουσικής.

Το γνωστικό αντικείμενο της γλώσσας καλύπτεται μέσα από τον προφορικό και τον γραπτό λόγο, τη φωνημική επίγνωση, τον βιωματικό λόγο, το λεξιλόγιο, τη γραμματική και τη διαχείριση της πληροφορίας.

Το γνωστικό αντικείμενο της Μελέτης Περιβάλλοντος καλύπτεται μέσα από την αλληλεπίδραση με το περιβάλλον.

Η χρήση ΤΠΕ μπορεί να δώσει την ευχέρεια στη μαθήτρια να αναπτύξει αβίαστα τις ικανότητες που στοχεύει το σενάριο μέσα από την ηλεκτρονική επικοινωνία.

Τέλος η Μουσική ενδυναμώνει την ακρόαση και την αλληλεπίδραση με τη μελωδία, τον ρυθμό και την αρμονία που συνδέονται άμεσα με τον προφορικό λόγο και τη μη λεκτική γλωσσική ικανότητα.

3. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ:

Ως προς τη μαθησιακή διαδικασία να ακούει και να κατανοεί οδηγίες που της δίνονται, να εμφανίζει διάθεση για επικοινωνία, να κατανοεί προφορικές και γραπτές οδηγίες.

Ως προς το διδακτικό αντικείμενο της Γλώσσας να έχει έρθει σε επαφή με τη λογοτεχνία και τα διάφορα κειμενικά είδη.

Ως προς το διδακτικό αντικείμενο της Μελέτης Περιβάλλοντος να έχει επίγνωση των εννοιών (παιχνίδια –κανόνες) που πραγματεύεται το ποίημα.

Ως προς τις ΤΠΕ να κατέχει απλές δεξιότητες χειρισμού Η/Υ.

4. ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Βασικός στόχος του σεναρίου είναι η αποκωδικοποίηση του κειμένου με σκοπό την καλύτερη φωνολογική επίγνωση, την ανάγνωσή του και την περαιτέρω καλλιέργεια της γλώσσας.

A. Ως προς το Γνωστικό Αντικείμενο

Η μαθήτρια θα μάθει να:

- ακροάται το κείμενο
- διατυπώνει ερωτήματα
- εξηγεί και να επιχειρηματολογεί από την εμπειρία της με ακρίβεια και αυτοπεποίθηση
- χρησιμοποιεί ολοένα αυξανόμενο λεξιλόγιο
- ανακοινώνει προσωπικές εμπειρίες, σκέψεις, επιθυμίες, σχέδια, προγράμματα, το νόημα του κειμένου

B. Ως προς τη Χρήση Νέων Τεχνολογιών

Η μαθήτρια θα μάθει να:

- χρησιμοποιεί το λογισμικό NVDA στο laptop προκειμένου να ακούσει το κείμενο και να το επεξεργαστεί / αποκωδικοποιήσει στο δικό της χρόνο και ρυθμό
- ακούει το τραγούδι στο laptop
- βιώνει τις εναλλαγές του μουσικού μοτίβου και της μελωδίας των στίχων χρησιμοποιώντας τα πλήκτρα για να πάει «μπρος» και «πίσω» στους στίχους του τραγουδιού.
- παίζει παιχνίδια «σοβαρού σκοπού» (serious games) για την εξάσκηση της προσοχής, της συγκέντρωσης και την αναστολή της παρορμητικότητας

Γ. Ως προς τη Μαθησιακή Διαδικασία

Η μαθήτρια θα μάθει να:

- αντιλαμβάνεται τη στενή σχέση ακρόασης, ομιλίας, ανάγνωσης, γραφής και προσοχής
- αναπτύσσει φωνημική επίγνωση
- ταυτίζει συλλαβές και φθόγγους με τα γραπτά τους σύμβολα,
- αναλύει και ανασυνθέτει συλλαβές, λέξεις και φράσεις

-
- διαβάζει λέξεις και απλές φράσεις
 - διαβάζει και κατανοεί απλό, μικρό κείμενο.
 - διαβάζει σιωπηρά, μεγαλόφωνα και εκφραστικά.
 - υιοθετεί κάθε φορά τον τρόπο και το ρυθμό ανάγνωσης που υπαγορεύεται από την περίπτωση
 - εξοικειώνεται με την ταυτόχρονη χρήση του έντυπου και του αναγνώστη οθόνης

5. ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Laptop, Φυλλομετρητής Chrome, Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία, YouTube, NVDA, ευρυζωνική σύνδεση

Στο Laptop έχουν εγκατασταθεί τα παρακάτω λογισμικά:

Ένας φυλλομετρητής διαδικτύου (π.χ. Google Chrome) που θα λειτουργήσει ως υπερμέσο – πολυμέσο με εικόνα και ήχο για να υποστηρίξει τη διδασκαλία του μαθήματος σε διάφορα στάδια του σεναρίου. (<https://www.google.com/intl/el/chrome/>)

Το Λογισμικό Ανάγνωσης Οθόνης (Screen Reader) NVDA Access με το οποίο η μαθήτρια μπορεί να έχει πρόσβαση στον υπολογιστή μέσω της ακρόασης (προσαρμογή υψηλής τεχνολογίας).(<https://www.nvaccess.org/>) Με τον τρόπο αυτό μπορεί να ακούει το κείμενο ανεξάρτητα από τον δάσκαλο και να επιλέγει λέξεις που την δυσκολεύουν στην ανάγνωση.

Στο αποθετήριο ΦΩΤΟΔΕΝΤΡΟ που βρίσκονται τα Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία θα μπορέσει να παίξει με ασκήσεις φωνολογικού τύπου που είναι ενταγμένες στην ενότητα του μαθήματος και είναι φτιαγμένες από το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας (ΚΕΓ).

(<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSDIM-B105/714/5173,23724/>)

Στο αποθετήριο του youtube θα μπορέσει να ακούσει το τραγούδι Η ΜΙΚΡΗ ΕΛΕΝΗ (Zouzounia TV) (<https://www.youtube.com/watch?v=qEIJAAAnXu50>)

Με το λογισμικό ΕΠΙΤΕΛΩ από το Προσβάσιμο - ΙΕΠ ενισχύονται και εκπαιδεύονται «γνωστικές λειτουργίες με στοχοκατευθυνόμενο χαρακτήρα» ή όπως αλλιώς λέγονται «επιτελικές λειτουργίες»: Γνωστική ευελιξία, Ανασταλτική λειτουργία, Μνήμη Εργασίας (Οπτική – Χωρική) και Συντηρούμενη Προσοχή

6. ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ

3 διδακτικές ώρες

7. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Η ικανότητα κατανόησης του περιεχομένου ενός γραπτού κειμένου μέσω της ανάγνωσης είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ικανότητα της φωνημικής επίγνωσης του μαθητή και του λεξιλογίου που αυτή διαθέτει. Το λεξιλόγιο παρουσιάζει μεγάλη συνάφεια με την ικανότητα κατανόησης τόσο του προφορικού όσο και του γραπτού λόγου. Όσο η φωνολογική

ενημερότητα και το διαθέσιμο λεξιλόγιο έχουν ελλείμματα τόσο μικρότερη είναι και η ταχύτητα ανάγνωσης με αποτέλεσμα η μαθήτρια να χάνει την αυτοπεποίθησή της για να συνεχίσει την προσπάθεια.

Πρωταρχική σημασία στην κατανόηση κατέχει η σημασιολογική ερμηνεία των λέξεων και των εννοιών του κειμένου μέσω της ανάγνωσης και του προσληπτικού λεξιλογίου του μαθητή. Στο σημείο αυτό με το λογισμικό NVDA screen reader επιχειρούμε να δώσουμε την ευχέρεια στην μαθήτρια να έχει πρόσβαση σε λέξεις του κειμένου ή σε όλο το κείμενο συνολικά ώστε να ξεπεράσει το αρχικό άγχος της ανάγνωσης. (εικ.1)

Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας

5 Τα παιδιά αποφάσισαν να ρωτήσουν τους μεγάλους για παιχνίδια που έπαιζαν, όταν ήταν μικροί. Έμαθαν αρκετά παιχνίδια και κάποια θα τα βάλουν στην εφημερίδα τους. Διάβασε παρακάτω πώς παίζεται ένα από αυτά.

Η μικρή Ελένη

Στο κέντρο ενός κύκλου κάθεται ένα κορίτσι που εκείνη τη στιγμή παίρνει το όνομα της μικρής Ελένης (και κάνει ότι κλαίει). Τα υπόλοιπα παιδιά πιεσμένα χέρι χέρι γυρίζουν γύρω της και τραγουδούν:

Η μικρή Ελένη κάθεται και κλαίει
γιατί δεν τη παίζουνε οι φιλενάδες της.
Σήκω επάνω, κλείσε τα ματάκια σου,
κοίταξε τον ήλιο και ψάξε να μας βρεις.

Τη στιγμή αυτή ο κύκλος χαλάει, το κορίτσι που κάνει την Ελένη σηκώνεται με κλειστά μάτια, υψώνει το κεφάλι προς τον ήλιο κι έπειτα προσπαθεί να πιάσει κάποιο απ' τα παιδιά. Όταν πιάσει ένα κορίτσι, προσπαθεί (με κλειστά πάντα μάτια) να το αναγνωρίσει, για να πάρει τη θέση της μικρής Ελένης και να συνεχιστεί το παιχνίδι.

Από το βιβλίο «Όπου ξελεφτερίαν του δημοτικού σχολείου Σφακιωτών Λεικάδας»

- ☀ Πώς λέγεται το παιχνίδι;
- ☀ Πώς παίζεται; Ποιοι είναι οι κανόνες του;
- ☀ Πώς συνεχίζεται το παιχνίδι;

Μάθε να λες **απέξω** και να γράφεις **σωστά** το τραγούδι που λένε τα παιδιά, όταν παίζουν τη «μικρή Ελένη».

56

Εικόνα 1 Επισκόπηση του κειμένου που διαβάζει ο αναγνώστης οθόνης

Επίσης σημαντικό ρόλο στην κατανόηση παίζουν και οι εικονικές και πραγματολογικές αναπαραστάσεις που προσδίδει στο κείμενο η εικονογράφησή του (η εικαστική απόδοση στο βιβλίο γίνεται από την εικαστικό Άντα Γανώση. Στο σημείο αυτό μπορεί να γίνει μετασχολιασμός του εικονογραφήματος που συνοδεύει το κείμενο με σκοπό την εικαστική προσέγγιση και κατανόηση προσεγγίζοντάς το βιωματικά.

Ένας άλλος τρόπος ανάπτυξης της γλωσσικής κατανόησης αποτελούν και οι διεργασίες αντίληψης χαρακτηριστικών του τραγουδιού (εικ.2).



Ζουζούνια - Η μικρή Ελένη

7.947.126 προβολές

👍 ΜΟΥ ΑΡΕΣΕΙ 👎 ΔΕΝ ΜΟΥ ΑΡΕΣΕΙ ➦ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ⌵ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ...

Εικόνα 2 (Ζουζούνια - Η μικρή Ελένη)

Η μελωδία, ο ρυθμός και η αρμονία είναι χαρακτηριστικά που έχουν σημαντική αλληλοεπικάλυψη με αντίστοιχες διεργασίες του προφορικού λόγου και συνδέονται με τη γλωσσική ικανότητα και κατανόηση (Overy et al. 2003, Patel 2003).

Σημαντική παράμετρος των νοητικών λειτουργιών είναι η μνήμη εργασίας η οποία είναι καλά τεκμηριωμένη σε παιδιά με γλωσσικά ελλείμματα, επηρεάζει τη γλωσσική επεξεργασία και κατανόηση και συνεπώς την επικοινωνία και την έκφραση (Martinussen & Tannock 2006). Οι δυσκολίες στη μνήμη εργασίας μπορεί να βελτιωθούν με ασκήσεις επανάληψης αλληλουχίας γραμμάτων όπως είναι η αντιγραφή λέξεων από τον πίνακα αφήνοντας τη μαθήτριά να ρίξει μια μόνο ματιά. Για την αντιμετώπιση μπορούμε να εντάξουμε ασκήσεις παίζοντας στον πίνακα μαρκαδόρου του ΤΕ. Λέμε στη μαθήτριά να αντιγράψει στο τετράδιό της μια λέξη που βλέπει γραμμένη στον πίνακα και είναι παρμένη μέσα από το κείμενο, κοιτώντας την όμως μια μόνο φορά. Και αντίστροφα λέμε στη μαθήτριά να γράψει στον πίνακα μια λέξη από το κείμενο που διάβασε βλέποντάς την όμως μια μόνο φορά. Έτσι εξασκείται ταυτόχρονα η μνήμη εργασίας, η φωνημική της επίγνωση και η διατήρηση της προσοχής της. Μπορούμε επίσης να εντάξουμε και ασκήσεις από το αποθετήριο του Φωτόδεντρου στο χώρο που είναι «ανεβασμένα» τα εμπλουτισμένα διαδραστικά σχολικά βιβλία της Β΄ τάξης. Στην ενότητα 22: Πώς γίνεται; Πώς παίζεται; του παραπάνω αποθετηρίου στην Β΄ τάξη, στο μάθημα της γλώσσας υπάρχουν ασκήσεις που εκπαιδεύουν τόσο τη μνήμη εργασίας, την διατήρηση της προσοχής όσο και την φωνολογική ενημερότητα με ασκήσεις συμπλήρωσης λέξεων στον Αόριστο (εικ.3).

Είναι κριτικός και μετασχηματιστικός. Βοηθά στον αναστοχασμό της διδασκαλίας σε μικρότερες ή μεγαλύτερες αλλαγές σε σχέση με τις αρχικές δραστηριότητες, που οδηγούν σε επανασχεδιασμό με αλλαγές στη μορφή και το περιεχόμενό τους. Γίνεται διαμεσολαβητής και διευκολύνει τη μάθηση ανάλογα με τις ανάγκες της μαθήτριας. Παρακολουθεί, παρακινεί και προτρέπει την μαθήτριά να ολοκληρώσει τη δραστηριότητά της.

10. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ

Θεωρητική προσέγγιση

Η αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία εισάγει το πρότυπο της «ολιστικής προσέγγισης» και την αλλαγή του παραδοσιακού διδακτικού μοντέλου με τη χρήση σύγχρονων διδακτικών προσεγγίσεων. Δημιουργούνται έτσι οι συνθήκες για τον εμπλουτισμό της αντίληψης των μαθητών για τον κόσμο, την κατανόηση της διαφορετικότητας και την ανάπτυξη της ανεκτικότητας.

Τα τελευταία χρόνια οι συμπεριφοριστικές προσεγγίσεις για τη γνώση και τη μάθηση δεν είναι πλέον στο προσκήνιο, αλλά έχουν παραχωρήσει τη θέση τους σε εποικοδομητικού και κοινωνικοπολιτισμικού τύπου προσεγγίσεις, όπου το πρωτεύον είναι η μάθηση ως δραστηριότητα του μαθητή και όχι η διδασκαλία ως δραστηριότητα του εκπαιδευτικού. Οι έννοιες οικοδομούνται προοδευτικά από τον ίδιο τον μαθητή και δεν παρουσιάζονται έτοιμες από τον δάσκαλο. Ο διδακτικός χρόνος αξιοποιείται προς όφελος της μαθήτριας μέσω της έκφρασης, της επικοινωνίας, της διερεύνησης και της κριτικής σκέψης αποδεχόμενοι τα λάθη μας τα οποία μας βοηθούν να μάθουμε.

Μεθοδολογική προσέγγιση

Η μέθοδος που ακολουθείται στο ΤΕ είναι η άμεση και εξατομικευμένη διδασκαλία. Άλλες φορές είναι καθοδηγούμενη από συμπεριφοριστικού τύπου παραδοσιακή διδασκαλία και άλλες φορές από διερευνητική και εποικοδομιστική προσέγγιση. Στη δεύτερη περίπτωση η μαθήτριά συμμετέχει ενεργά με πολυαισθητηριακό τρόπο και τον προσωπικό της ρυθμό. Η μαθήτριά δεν φοβάται να κάνει λάθος γιατί δεν έχει άλλους συμμαθητές δίπλα της να την ελέγξουν και να την φέρουν σε δύσκολη θέση. Ο εκπαιδευτικός που βρίσκεται μαζί της στο ΤΕ είναι για να την ενθαρρύνει και όχι να την κρίνει ή να την συγκρίνει. Σύγκριση που είναι αναπόφευκτη αν και όχι σκόπιμη στην τάξη της μαθήτριας ανάμεσα σε όλους τους συμμαθητές.

Διδακτική προσέγγιση με ΤΠΕ

Η χρήση ΤΠΕ προσδίδει μια πολυαισθητηριακή και πολυτροπική επεξεργασία της πληροφορίας αλλά και πρόσκτησης της γνώσης. Η μαθήτριά έχει ήδη σε μεγάλο βαθμό

αποκτήσει ευχέρεια στη χρήση των ψηφιακών συσκευών είτε μέσα από το οικογενειακό της περιβάλλον είτε από το μάθημα της πληροφορικής στο σχολείο. Έχοντας την εμπειρία του χειρισμού του Η/Υ, του tablet, της κονσόλας ψηφιακών παιχνιδιών, του κινητού ή του laptop από τον οικογενειακό ή σχολικό περίγυρο έρχεται με αυτοπεποίθηση στο ΤΕ και σύμμαχο τον χρόνο να αυτενεργήσει. Εύκολα πείθεται λοιπόν να συμμετάσχει σε δοκιμασίες ασκήσεων που περιλαμβάνουν ΤΠΕ και ας είναι και συμπεριφοριστικής προσέγγισης. Πόσο μάλλον αν είναι ανακαλυπτικές και εποικοδομιστικές.

11. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

1^η διδακτική ώρα

Διαβάζουμε το κείμενο «Η μικρή Ελένη» μια φορά στη μαθήτριά. Στη συνέχεια ανοίγουμε το NVDA και της δίνουμε τη δυνατότητα με το ποντίκι να επιλέξει μια λέξη, μια πρόταση ή μια παράγραφο ανάλογα με τη ρύθμιση που έχουμε κάνει. Η μαθήτριά μπορεί να περιηγηθεί με το ποντίκι διερευνητικά στο κείμενο πηγαίνοντας από λέξη σε λέξη, από πρόταση σε πρόταση και από παράγραφο σε παράγραφο ακούγοντας από τον αναγνώστη οθόνης αυτό που θέλει (εικ. 1, εικ. 4, εικ. 5). Με την άσκηση αυτή δίνουμε τη δυνατότητα στη μαθήτριά να γνωρίσει στο δικό της χρόνο και ρυθμό το κείμενο που έχει μπροστά της, χωρίς εξωτερική παρέμβαση από εμάς.

5

Τα παιδιά αποφάσισαν να ρωτήσουν τους μεγάλους για παιχνίδια που έπαιζαν, όταν ήταν μικροί. Έμαθαν αρκετά παιχνίδια και κάποια θα τα βάλουν στην εφημερίδα τους. Διάβασε παρακάτω πώς παίζεται ένα από αυτά.

Η μικρή Ελένη

Στο κέντρο ενός κύκλου κάθεται ένα κορίτσι που εκείνη τη στιγμή παίρνει το όνομα της μικρής Ελένης (και κάνει ότι κλαίει). Τα υπόλοιπα παιδιά πιασμένα χέρι χέρι γυρίζουν γύρω της και τραγουδούν:

Η μικρή Ελένη κάθεται και κλαίει
γιατί δεν την παίζουν οι φίλενάδες της.
Σήκω επάνω, κλείσε τα ματάκια σου,
κοίταξε τον ήλιο και ψάξε να μας βρεις.

Τη στιγμή αυτή ο κύκλος χαλάει, το κορίτσι που κάνει την Ελένη σηκώνεται με κλειστά μάτια, υψώνει το κεφάλι προς τον ήλιο κι έπειτα προσπαθεί να πιάσει κάποιο απ' τα παιδιά. Όταν πιάσει ένα κορίτσι, προσπαθεί (με κλειστά πάντα μάτια) να το αναγνωρίσει, για να πάρει τη θέση της μικρής Ελένης και να συνεχιστεί το παιχνίδι.

Από το βιβλίο «Φτού Ξελεφτεριά» του Δημοτικού σχολείου Σφακιωτών Λευκάδας

Πώς λέγεται το παιχνίδι;

Εικόνα 4 Επισκόπηση του κειμένου που διαβάζει ο αναγνώστης οθόνης

5

Τα παιδιά αποφάσισαν να ρωτήσουν τους μεγάλους για παιχνίδια που έπαιζαν, όταν ήταν μικροί. Έμαθαν αρκετά παιχνίδια και κάποια θα τα βάλουν στην εφημερίδα τους. Διάβασε παρακάτω πώς παίζεται ένα από αυτά.

Η μικρή Ελένη

Στο κέντρο ενός κύκλου κάθεται ένα κορίτσι που εκείνη τη στιγμή παίρνει το όνομα της μικρής Ελένης (και κάνει ότι κλαίει). Τα υπόλοιπα παιδιά πιασμένα χέρι χέρι γυρίζουν γύρω της και τραγουδούν:

Η μικρή Ελένη κάθεται και κλαίει
γιατί δεν την παίζουν οι φίλενάδες της.
Σήκω επάνω, κλείσε τα ματάκια σου,
κοίταξε τον ήλιο και ψάξε να μας βρεις.

Τη στιγμή αυτή ο κύκλος χαλάει, το κορίτσι που κάνει την Ελένη σηκώνεται με κλειστά μάτια, υψώνει το κεφάλι προς τον ήλιο κι έπειτα προσπαθεί να πιάσει κάποιο απ' τα παιδιά. Όταν πιάσει ένα κορίτσι, προσπαθεί (με κλειστά πάντα μάτια) να το αναγνωρίσει, για να πάρει τη θέση της μικρής Ελένης και να συνεχιστεί το παιχνίδι.

Από το βιβλίο «Φτού Ξελεφτεριά» του Δημοτικού σχολείου Σφακιωτών Λευκάδας

Πώς λέγεται το παιχνίδι;

Εικόνα 5 Επισκόπηση του κειμένου που διαβάζει ο αναγνώστης οθόνης

Στη συνέχεια δοκιμάζει την ανάγνωση του ποιήματος και η ίδια η μαθήτρια. Εκτός των άλλων στοχεύουμε να διατηρήσει την προσοχή της όσο παρακολουθεί τον ηλεκτρονικό αναγνώστη, να αναπτύξει την φωνολογική της ενημερότητα και να υιοθετήσει ένα ρυθμό ανάγνωσης που υπαγορεύεται από την περίσταση. Η μαθήτρια τότε διατυπώνει ερωτήματα, επιχειρηματολογεί σχετικά με τον τρόπο ανάγνωσης του ηλεκτρονικού αναγνώστη και της δίνουμε την ευκαιρία να δώσει τον δικό της ρυθμό «διορθώνοντας» τη χροιά και το ρυθμό του «αναγνώστη οθόνης».

Δίνουμε το Φύλλο εργασίας 1

2^η διδακτική ώρα


Ζητάμε από τη μαθήτρια να χρωματίσει με το **πράσινο** υπογραμμιστικό τη λέξη «στιγμή» και να την γράψει στον πίνακα. Ζητάμε να τη συλλαβίσει χωρίς να τη βλέπει, να μας πει πού τονίζεται, να πει ένα-ένα τα γράμματα της λέξης. Κάνουμε παιχνίδια φωνολογικής επίγνωσης με τα γράμματα ζητώντας να μας πει αν η λέξη που έγραψε (στιγμή) έχει «κ», «σ», «ρ», «λ», «μ», «ζ», «χ», «τ», «ο», «ι», «ε», «α». Μετά της ζητάμε να χρωματίσει με το **πορτοκαλί** υπογραμμιστικό τη λέξη «ήλιο» και να τη γράψει στον πίνακα. Προχωράμε σε παιχνίδια συλλαβισμού και φωνολογικής επίγνωσης όπως προηγουμένως. Τέλος ζητάμε να χρωματίσει με το **ροζ** υπογραμμιστικό τη λέξη «κορίτσι» και συνεχίζουμε όπως κάναμε και με τις άλλες δυο λέξεις (εικ. 6).

5 Τα παιδιά αποφάσισαν να ρωτήσουν τους μεγάλους για παιχνίδια που έπαιζαν, όταν ήταν μικροί. Έμαθαν αρκετά παιχνίδια και κάποια θα τα βάλουν στην εφημερίδα τους. Διάβασε παρακάτω πώς παίζεται ένα από αυτά.

Η μικρή Ελένη

Στο κέντρο ενός κύκλου κάθεται ένα κορίτσι που εκείνη τη στιγμή παίρνει το όνομα της μικρής Ελένης (και κάνει ότι κλαίει). Τα υπόλοιπα παιδιά πιασμένα χέρι χέρι γυρίζουν γύρω της και τραγουδούν:

Η μικρή Ελένη κάθεται και κλαίει
γιατί δεν την παίζουνε οι φιλενάδες της.
Σήκω επάνω, κλείσε τα ματάκια σου,
κοίταξε τον ήλιο και ψάξε να μας βρεις.



Τη στιγμή αυτή ο κύκλος χαλαρεί, το κορίτσι που κάνει την Ελένη σηκώνεται με κλειστά μάτια, υψώνει το κεφάλι προς τον ήλιο κι έπειτα προσπαθεί να πιάσει κάποιο απ' τα παιδιά. Όταν πιάσει ένα κορίτσι, προσπαθεί (με κλειστά πάντα μάτια) να το αναγνωρίσει, για να πάρει τη θέση της μικρής Ελένης και να συνεχιστεί το παιχνίδι.

Από το βιβλίο «Φτου ξελεφτεριά» του δημοτικού σχολείου Σφακιωτών Λευκάδας

Εικόνα 6

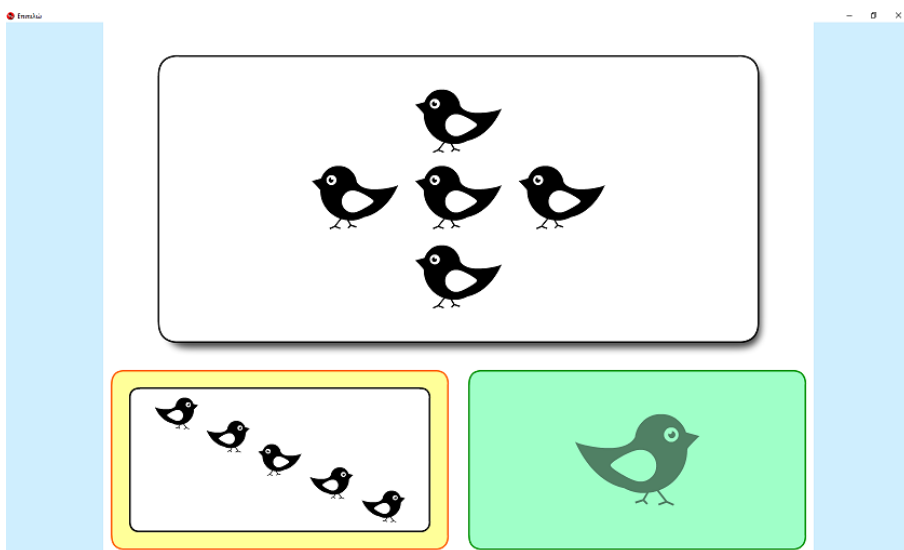
Δίνουμε Φύλλο εργασίας 2

3^η διδακτική ώρα

Την 3^η ώρα ανοίγουμε το λογισμικό ΕΠΙΤΕΛΩ από το Προσβάσιμο – ΙΕΠ και επικεντρωνόμαστε σε δυο παιχνίδια «Τα κανόνια» και «Τα πουλιά» που έχουν στόχο τις δεξιότητες της γνωστικής ευελιξίας, της συντηρούμενης προσοχής και της μνήμης εργασίας (εικ. 7,8)



Εικόνα 7



Εικόνα 8

12. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο εργασίας 1

Ανοίγουμε στο αποθετήριο του youtube την παρακάτω σελίδα για να μπορέσει να ακούσει το τραγούδι: Η ΜΙΚΡΗ ΕΛΕΝΗ (Ζουζούνια Η μικρή Ελένη)

(<https://www.youtube.com/watch?v=qEIJAAnXu50>)

Παράλληλα με το βιβλίο ανοιχτό στην σελίδα του κειμένου παρακολουθεί στίχο-στίχο το τραγούδι που ακούγεται και προσπαθεί να το συνοδεύσει διαβάζοντάς το ψιθυριστά.

Φύλλο εργασίας 2

Δίνουμε το Φύλλο Εργασίας με ασκήσεις που απαιτούν προσοχή και συγκέντρωση. Έχουν παιγνιώδη χαρακτήρα και αποσκοπούν στην ανάπτυξη φωνολογικής επίγνωσης και μνήμης εργασίας (εικ. 9).

Όνομα: _____ Ημερομηνία: _____

Η μικρή Ελένη

1. Βάλε τους τόνους όπου χρειάζεται:

Στο κέντρο ενός κυκλου καθεται ένα κοριτσι που εκεινη τη στιγμη παιρνει το ονομα της μικρης Ελενης (και κανει οτι κλαιει).

2. Συμπλήρωσε τις λέξεις που λείπουν:

Η μικρή Ελένη κ_____ και κλαίει γιατί δεν την π_____ οι φιλενάδες της. Σήκω ε_____, κλείσε τα ματάκια σου, κ_____ τον ήλιο και ψάξε να μας β_____.

3. Συμπλήρωσε η, ι, ει:

Τη στιγμή αυτ_ο κύκλος χαλά___, το κορίτσ_ που κάν__ την Ελέν_ σηκώνεται με κλειστά μάτια, υψών__ το κεφάλ_ προς τον ήλιο κι έπειτα προσπαθ__ ' να πιάσ__ κάποιο απ' τα παιδιά.

4. Βάλε τις λέξεις της παρένθεσης στο σωστό σημείο μέσα στην πρόταση:

Όταν πιάσει κορίτσι, προσπαθεί (με κλειστά πάντα μάτια) το αναγνωρίσει, για να πάρει τη θέση μικρής Ελένης και να συνεχιστεί παιχνίδι.
(1. ένα, 2. να, 3. της, 4. το)

5. Χώρισε τις λέξεις ώστε να διαβάζεται σωστά η πρόταση

Τα παιδιά πιασμένα χέρι χέρι γυρίζουν γύρω γύρω.

6. Βρες τη σωστή λέξη και κύκλωσε το λάθος στις άλλες λέξεις:

κορισί, κορίστι, κοσίρι, κόριτσι, κότσιρι, κορίτσι, κίριτσι



Εικόνα 9

Φύλλο εργασίας 3

Ανοίγουμε στο αποθετήριο ΦΩΤΟΔΕΝΤΡΟ στη θέση που βρίσκονται τα Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία για να μπορέσει να παίξει με ασκήσεις γραμματικής που είναι ενταγμένες στην ενότητα του μαθήματος και είναι φτιαγμένες από το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας (ΚΕΓ).

(<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSDIM-B105/714/5173,23724/>) (εικ. 10)

Βοήθησε τον Αρμπέν να γράψει το ημερολόγιό του. Γράψε τα ρήματα που είναι μέσα στην παρένθεση, όπως στο παράδειγμα.

Τη Δευτέρα το πρωί εγώ και οι συμμαθητές μου σκαλίσουμε (σκαλίζω) τον κήπο του σχολείου και φυτέψαμε (φυτεύω) αρωματικά φυτά. Την Τρίτη το απόγευμα γράφσαμε (γράφω) ένα γράμμα στο φίλο μου τον Πέτρο. Την Τετάρτη στο ολόήμερο έπαιξα (παίζω) με τους φίλους μου ποδόσφαιρο. Την Πέμπτη εγώ και οι συμμαθητές ζωγραφίσαμε (ζωγραφίζω) στην αυλή του σχολείου με τέμπρες με πινέλα. Την Παρασκευή το πρωί όλα τα παιδιά διαβάσαμε (διαβάζω) βιβλία στην τάξη και γράφαμε (γράφω) ιστορίες. Το Σάββατο χάλασε (χαλάω) το ποδήλατο του φίλου μου του Γιάννη και του δάνεισα (δανείζω) το δικό μου για να πάει βόλτα στο πάρκο. Την Κυριακή το πρωί ξύπνησα (ξύπνω) αργά και το απόγευμα πήγα (πηγαίνω) με τους γονείς μου βόλτα στο πάρκο.

Μπράβο, σωστά!

Το παρόν αποτελεί μέρος του ψηφιακού εκπαιδευτικού των σχολικών βιβλίων (Ψηφιακό Σχολικό) και διατίθεται μόνο για εκπαιδευτική χρήση και στο πλαίσιο για το οποίο δημιουργήθηκε.

Εικόνα 10

13. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ

Σύμφωνα με το ΑΠΣ της Γλώσσας στο Δημοτικό «για τη διδασκαλία της πρώτης ανάγνωσης μπορούν να αξιοποιούνται και στοιχεία άλλων προσεγγίσεων, όπως είναι η ολιστική μέθοδος και η αναδυόμενη γραφή, συμπληρωματικά και κατά περίπτωση. Η κύρια όμως προσέγγιση, που προσιδιάζει και στη φύση της ελληνικής γραφής, είναι η στηριγμένη στη γραφοφωνημική αντιστοιχία με αναλυτική και συνθετική μορφή», όπως υλοποιήθηκε και στο παρόν σενάριο. Με την άτυπη «διαγνωστική αξιολόγηση» (λόγω έλλειψης επίσημης διάγνωσης από δημόσιο φορέα αξιολόγησης) που έγινε στην μαθήτριά στην αρχή της σχολικής χρονιάς διαπιστώθηκαν οι ελλείψεις και οι ανάγκες της στο φάσμα των μαθησιακών δυσκολιών με κύρια ένδειξη τη δυσκολία στη φωνολογική ενημερότητα.

Σχεδιάσαμε εξατομικευμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα και καθορίστηκε το πλαίσιο και το είδος των δραστηριοτήτων που ταιριάζουν στις ανάγκες της συγκεκριμένης μαθήτριάς.

Με τη «διαμορφωτική αξιολόγηση» μέσα από τη συνεχή και καθημερινή παρέμβαση σχεδιάσαμε την βελτίωση της διαδικασίας για την επίτευξη των διδακτικών στόχων.

Με την «Τελική αξιολόγηση» αποτιμήσαμε το αποτέλεσμα της διδακτικής διαδικασίας που ακολουθήσαμε αλλά και της προσωπικής προσπάθειας της μαθήτριας σε σύγκριση με το προηγούμενο επίπεδο δεξιοτήτων της.

Από την άλλη, τα σχόλια, οι ερωτήσεις και οι απορίες της μαθήτριας, στην εξέλιξη του σεναρίου μας κατέδειξαν στο κατά πόσο έγιναν κατανοητά και προσβάσιμα τα όσα δίδαχθηκαν. Έγινε συζήτηση με τη μαθήτρια για το τι της άρεσε ή δεν της άρεσε και σε ποια σημεία δυσκολεύτηκε. Η μαθήτρια φάνηκε ότι απόλαυσε το «νέο» τρόπο προσέγγισης και εξέλιξης της διδασκαλίας του μαθήματος με τη βοήθεια των ΤΠΕ και τις τρεις διδακτικές ώρες. Είναι σημαντικό για τους μαθητές κατά την προσπάθειά τους να κατακτήσουν τη νέα γνώση, αυτό να γίνεται ευχάριστα επιλέγοντας λογισμικά που να έχουν έναν παιγνιώδη χαρακτήρα, καθώς έτσι θα υπάρχει μεγαλύτερη συμμετοχή και αποτελεσματικότητα στη μάθηση.

Επίσης, μέσω της παρατήρησης του συναδέλφου συντονιστή/εκπαιδευτικού καταγράφηκαν δυσκολίες ως προς τη χρήση των ΤΠΕ. Η παρατήρηση εστιάστηκε αφενός στην ευχέρεια χρήσης του ηλεκτρονικού υπολογιστή και αφετέρου στο βαθμό προσβασιμότητας και την παιδαγωγική χρήση των εφαρμογών.

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Το εκπαιδευτικό σενάριο μπορεί να υλοποιηθεί και σε ενταξιακό σχολικό περιβάλλον μέσα από τη συνεκπαίδευση στη γενική τάξη. Αυτό είναι δυνατό να επιτευχθεί με ελάχιστον προσαρμογές- διευκολύνσεις και μικρές τροποποιήσεις της τεχνολογίας για να είναι εφικτή η χρήση των λογισμικών και μέσα στην τάξη κατά τη διάρκεια του μαθήματος (για παράδειγμα η χρήση των ακουστικών όταν “παίζει” το NVDA ή το τραγούδι στο youtube) .

ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ

1. Υλοποιήθηκε το σενάριο σύμφωνα με το σχεδιασμό και τους στόχους του; Η διδασκαλία πραγματοποιήθηκε τον Μάιο του 2019 και ήταν εντός του αρχικού σχεδιασμού και των στόχων που περιγράφηκαν αρχικά.

2. Προκάλεσε το ενδιαφέρον των εκπαιδευόμενων; Από τα σχόλια της μαθήτριας κατά την διάρκεια και μετά τις τρεις ώρες της διδασκαλίας, φάνηκε ότι προκάλεσε το ενδιαφέρον της. Της δόθηκε η ευκαιρία να αποκωδικοποιήσει το κείμενο και να το διαβάσει με μεγαλύτερη προσοχή και ευχέρεια.

3. Συμμετείχαν οι εκπαιδευόμενοι ενεργητικά στη διδακτική διαδικασία;

Η μαθήτρια συμμετείχε ενεργητικά στην όλη διαδικασία. Χρησιμοποίησε το λογισμικό αρκετές φορές, πειραματίστηκε με αυτό άκουσε το τραγούδι και έπαιξε τα παιχνίδια ξανά και ξανά για να προσλάβει τις πληροφορίες που της ζητήθηκαν.

4. Ποιες δυσκολίες παρουσιάστηκαν;

Η γλώσσα ως διδακτικό αντικείμενο αποτελεί πηγή άγχους για τους μαθητές με δυσκολίες στην ανάγνωση και παράλληλα μια πρόκληση για τον εκπαιδευτικό. Η δυσκολία έγκειται στο γεγονός ότι ο εκπαιδευτικός καλείται να δημιουργήσει τις κατάλληλες συνθήκες στο εκπαιδευτικό περιβάλλον του τμήματος έτσι ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες όλων των μαθητών. Δηλαδή ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός να έχει γίνει σύμφωνα με τις αρχές του καθολικού σχεδιασμού για να μπορούν όλοι οι μαθητές να έχουν πρόσβαση στις απαιτήσεις του μαθήματος.

5. Αν σχεδιάζατε πάλι το σενάριο θα το αλλάζατε όλο ή επί μέρους στοιχεία του και ποια; Αιτιολογήστε και γράψτε τα αναλυτικά.

Ο χρόνος ήταν επαρκής για τις δραστηριότητες. Αν ξανασχεδιάζαμε το σενάριο θα αφιερώναμε επιπλέον χρόνο σε δραστηριότητες «παχνιδοποίησης» που διευκολύνουν την ανάγνωση. Η μαθήτρια μέσα από αυτές τις δραστηριότητες εξερευνά «δομολειτουργικά» το κείμενο, αναλύοντας και συνθέτοντάς το χωρίς την πίεση και το «άγχος του λάθους».

6. Σε τι σας ωφέλησε ως εκπαιδευτικό ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και ο αναστοχασμός στο σενάριο;

Η όλη διαδικασία ήταν μια πρόκληση, καθώς κληθήκαμε να σχεδιάσουμε και να υλοποιήσουμε ένα σενάριο το οποίο απευθυνόταν σε μαθήτρια με δυσκολία στην συγκέντρωση και την ανάγνωση. Σε ένα συμπεριληπτικό περιβάλλον ο κάθε εκπαιδευτικός πρέπει να λαμβάνει υπόψη του κατά το σχεδιασμό, τις εκπαιδευτικές ανάγκες όλων των μαθητών, αλλά και να διαφοροποιεί το εκπαιδευτικό περιβάλλον και τη μεθοδολογία ώστε να μπορούν να συμμετέχουν όλοι οι μαθητές.

Μέσω του παρατηρητή / συντονιστή εκπαιδευτικού, ο οποίος κατέγραφε τις παρατηρήσεις του κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας ήταν πιο εύκολο να εντοπιστούν τα πιθανά σημεία τα οποία χρειάζονταν βελτίωση.

ΠΗΓΕΣ

Γλώσσα Β΄ Δημοτικού (Βιβλίο Μαθητή 3^ο τεύχος)

Γλώσσα Β΄ Δημοτικού Ταξίδι στον κόσμο της Γλώσσας (Βιβλίο Δασκάλου-Μεθοδολογικές Οδηγίες)

[Γλώσσα Β΄ Δημοτικού \(Βιβλίο Μαθητή εμπλουτισμένο\)](#)

ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ Ελληνικής γλώσσας για το Δημοτικό

ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ Μελέτης Περιβάλλοντος

ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ Μουσικής

ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ Πληροφορικής

[Διδακτικές προσεγγίσεις και πρακτικές για μαθητές με Μαθησιακές Δυσκολίες Σουζάνα](#)

[Παντελιάδου - Φαίη Αντωνίου\(επιμ\) 2008](#)

[ΕΠΙΤΕΛΩ-ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ](#)

[ΕΠΙΤΕΛΩ-ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ](#)

[Μαθησιακές Δυσκολίες Διδακτικές Παρεμβάσεις Σωτηρία Τζιβινίκου \(Τεύχος Α΄ και Τεύχος Β΄\), ΣΕΑΒ 2015](#)

[Λογισμικό Ανίχνευσης Μαθησιακών Δυσκολιών και Αδυναμιών Περιγραφή Εργαλείου Χ.](#)

[Σκαλούμπακας, Α. Πρωτόπαπας](#)

[Ζουζούνια - Η μικρή Ελένη \(YouTube\)](#)

[NVDA](#)

[ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ \(](#)

Martinussen, R., & Tannock, R. (2006). Working memory impairments in children with attention-deficit hyperactivity disorder with and without comorbid language learning disorders. *Journal of clinical and experimental neuropsychology*, 28(7), 1073-1094.

Overy, K., Nicolson, R. I., Fawcett, A. J., & Clarke, E. F. (2003). Dyslexia and music: measuring musical timing skills. *Dyslexia*, 9(1), 18-36.

Patel, A. D. (2003). Language, music, syntax and the brain. *Nature neuroscience*, 6(7), 674.

Papanastasiou, G. P., Drigas, A. S., & Skianis, C. (2017). Serious Games in Preschool and Primary Education: Benefits And Impacts on Curriculum Course Syllabus. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 12(1).

Papanastasiou, G., Drigas, A., Skianis, C., & Lytras, M. D. (2017). Serious games in K-12 education: Benefits and impacts on students with attention, memory and developmental disabilities. *Program*, 51(4), 424-440.

Perfetti, C. A., Hart, L., Verhoeven, L., Carsten, E., & Reitsma, P. (2002). Precursors of functional literacy.